

Ortodoksijuutalaiset mellakoivat Jerusalemissa sapatin rikkojia vastaan.

JUHANI AITOMAA

SEURAKUNNAN JUUTALAINEN SYDÄN

Osa 19

Sapatin keskeinen merkitys

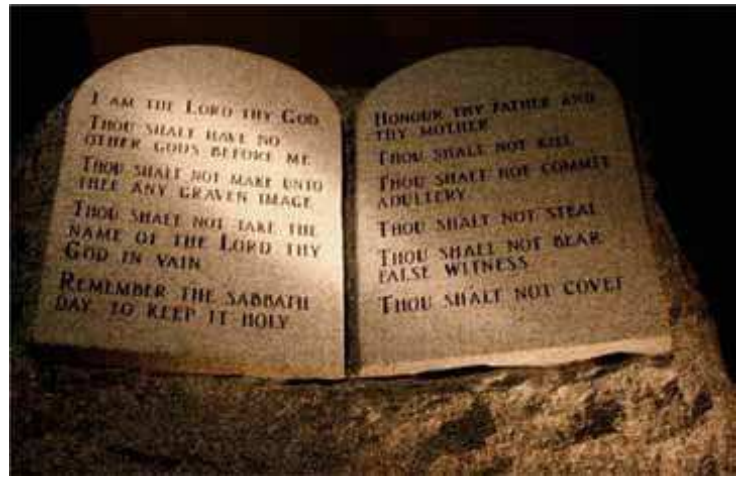
Voimme yhtyä Lapideen siinä, että Jeesus oli uskollinen VT:lle ja Jumalan antamalle laille. Niin tulikin olla. Vain koko Jumalan lain täyttävä voi pelastaa lain tuomion alle joutuneen juutalaisen ja pakanan. Tähän tehtävään tarvittiin itse Jumala. Lapiden ajattelussa juutalainen sapatiti, seitsemännen päivän pyhittäminen, saa keskeisen merkityksen: ”Ehkäpä sapatiti maailmanlaajuinen noudattaminen on ensimmäinen askel kohti Sakarjan ennustuksen toteutumista: ’Herra on oleva koko maan kuningas. Sinä päivänä on Herra oleva yksi ja hänen nimensä yksi.’”

Tämä ei Lapidin ajatuksen mukaan tarkoita sitä, että pakanat pitäisivät samaa pyhäpäivää kuin juutalaiset, vaan: ”Kun hepreankielinen sana sapatiti on lainasana juurtunut kaikkiin Euroopan kieliin, seitsemännen päivän sapatiti-levon periaate on pyhitetty maailman kaikissa kalentereissa sekä maailman kansojen tavoissa...” Tässä ajattelussa sapatiti-vietto – ei synnin tunnustaminen ja sen hylkääminen, Raamatun mukainen kääntymys Jeesuksen puoleen – on keskeistä ihmisen autuudelle. Lapidin mukaan se on Tooran peruskäsky ja merkitsee mm: ”... paluuta todelliseen minään ja meidän kaikkien alkuperään, nimittäin kaikkien Aadamin perillisten Jumalan lapseuteen.”

Lapidin käsitys laista ja ”lain täyttämisestä” on perinteinen uskonnollisen juutalaisen käsitys. Se ei näe Jeesuksen merkitystä lain täyttäjänä, koska lain täyttäminen on hurskaalle ihmiselle mahdollista. Siksi Lapidin mukaan ”alkuperäinen Jeesus-liike” oli uskollinen Siinain laille myös sapatiti-kysymyksessä. Tiedämme, että oli aivan luonnollista, kuten on tänä päivänä monelle juutalaiselle Jeesukseen uskovalle, että opetuslapset pitivät sapatiti. Mutta sapatiti-noudattaminen ei ole ansio pelastukseen. Jo VT ilmoittaa selvästi, ettei ihminen kykene noudattamaan Jumalan lakia. Ei sittenkään, vaikka rabbin lukuisat lisäykset ja poikkeukset otettaisiin huomioon. Israelin kansalle Jumala antoi

määräykset uhritoimituksista. Syntiuhreistakin siksi, että ihminen näkisi totuuden itsestään. Ne olivat samalla esikuvaa ja muistutusta tulevasta kertakaikkisesta sovituksista.

Lapide kirjoittaa: ”Nyt on aika leikata pois karkeat kuoret evankeliumin ytimen ympäriltä.” Tämä ydin on juutalaisen uskonnon käsitys Jumalan ykseydestä. Jumalalle, joka on yksi ainoa on ”ominaista, että ihminen voi todella palvella Häntä moraalisia vaatimuksia täyttämällä.” Lapide painottaa kaikkien ihmisten tasavertaisuutta, johon yhdymme. Mutta hän antaa kuvauksen universalismista, jossa jokainen ihminen tulee uskonnollaan autuaaksi. Jumala-käsitteen vain tulee olla periaatteeltaan samankaltainen, kuin juutalaisessa rabbiinuskonnossa. Jeesus oli länsimaiden opettaja, Muhammed arabien jne. Luimme, että ”hyvä ihminen” palvelee Jumalaa jo sellaisenaan. Tämä näkemys on täysin vastakkainen Raamatun Jumalan ilmoitukselle. Ihmisten tasavertaisuus on sitä, että jokainen ihminen syntisenä on samalla viivalla Jumalan edessä. Samalla jokaiselle ihmiselle myös pelastuksen mahdollisuus on olemassa. Tietä todellisen juutalaisen ja koko maailman Jumalan yhteyteen ei ole ulkopuolella Jeesuksen!

Kristinuskko ei ole sääntöjä vaan henkilökohtainen suhde Jeesuksen kanssa...

Tämän Raamatun selvän ilmoituksen johdosta emme voi täysin yhtyä Lapidin opeutukseen: ”Tie Jumalan luo kulkee lähimmäisen kautta.” On totta, että lähimmäisen rakkaus on Jumalasta ja Hänen tahdonsa. Mutta sitä ennen tulee aina rakkaus Jumalaan. Rakkaus Jumalaan merkitsee Hänen valmistamansa pelastuksen vastaanottamista. Tämän jälkeen Jumala vaikuttaa meissä Pyhän Henkensä kautta aitoa rakkautta ja vastuunottoa lähimmäisiimme nähden. Tästä lähtee oikea, kristillinen humanitäärinen auttaminen. Kirjansa lopulla Lapide kysyy: ”Eikö meidän jo vihdoinkin olisi tulkittava risti uudella tavalla?” Lukijani, millaisena sinä näet Lapidin ja muiden kahden liiton teologien, juutalaisten ja kristittyjen, pyrkimyksen yhdistää, kuten Lapide toivoo ”kirjon ja synagogan tiet”? Millaista Jeesusta tarjotaan juutalaisille, kristityille, niille jotka rakastavat Israelia? Kuinka tämä auttaa sinua paremmin ymmärtämään UT:n Kristusta, kuten kirjan alussa luvataan?

Hengellinen taistelu

Emme tarkastele näitä asioita siksi, että voisimme korostaa ylimielisesti uskomme Kristukseen olevan yliverainen juutalaiseen uskontoon nähden. Sama pätee kaikkiin ei-uskoviin ihmisiin. Uskova ei ole yli muiden, ei parempi mutta ei huonompikaan. Uskon oikea ymmärtäminen tekee meistä ”armahdettuja syntisiä”, matkalaisia maan päällä matkalla iankaikkiseen kotiin. Tarkastelemme asioita siksi, että Jumalan Sanasta emme voi käydä kaupaa. Totuus ei muutu, mutta me ja kanssamatkaajamme saatamme muuttua. Vain pysyminen totuudessa ja sen puolustaminen pitää yllämme Jumalan koko sota-asun.

Tiedämme, että juutalaisuudessa pelätään assimiloitumista. Se on juutalaisen kansan

ja kulttuurin häviämistä sulautumalla pakanain sekaan. Siksi juutalaiset oppineet tekevät kaikkensa varjellakseen kansan, kuten he uskovat, pakanalliselta kristinuskolta. Mutta kyseessä ei ole vain tämä ajatus, vaan myös vanha taistelu johtajuudesta: Farisealainen rabbiinijuutalaisuus vastaan nasarealainen juutalaisuus. Kaikille juutalaisen uskonnon suunnille on yhteinen uhka Jeesukseen uskovat juutalaiset. Siksi juutalaisen uskonnon johtajille, kuten Jeesuksen aikana, on elintärkeää torjua tämä uhka - jo oman asemansa vuoksi.

Jumala on antanut Israelin kansalle oman valtion, johon Hän on tuomassa heitä takaisin. Samalla Israelin uskonnollinen elämä on moninaista aivankuin se oli Jeesuksen aikana. Mitä lähemmäksi tulemme Jeesuksen toista tulemusta, sitä enemmän

Keskustelu Jeesuk

Avigdor Shinan.

► myös hengellinen taistelu juutalaisten keskuudessa kiihtyy. Tässä taistelussa uskovien vastustaja on persoonallinen paha: saatana, valheen isä. Kristityn ei tule luulla, että hän pelkällä suhdetoiminnalla ja myötäelämisellä todistaa juutalaiselle oikeasta juutalaisen uskon täyttäjistä. Tähän tarvitaan vuoropuhelua- mutta ei senkaltaista kuin kahden liiton teologia edellyttää. Linaan Risto Santalaa, tunnustettua suomalaista teologia ja juutalaisuuden tuntijaa: ”Viime vuosisadan lopulta lähtien ovat kymmenet juutalaiset ajattelijat lausuneet käsityksiänsä Jeesuksesta. Irralleen otettuina heidän lausuntonsa voivat johtaa täysin harhaan, sillä useinkin niiden kirjoittajat ovat kaikesta Jeesus-ystävyydestään huolimatta laatineet itselleen omintakeisen suojamuurin, jonka sisäpuolella kristinuskolla ei ole mitään tekemistä. Esimerkiksi Constantin Brunner, joka vuonna 1921 loi tunnuslauseen: ’Antakaa meille takaisin Jeesuksemme!’, lisäsi heti tämän perään: ’Meidän Kristuksellamme on yhtä vähän tekemistä kristinuskon kanssa kuin Suuren Karhun tähtisikermällä on yhtäläisyyttä saman nimisen eläimen kanssa’” (Shalom-lehti 4/1977).

Suomalaiseen Israel-työhön on vuosien aikana tullut suuntauksia, joissa ei aina ole muistettu tätä selvennystä. Juutalaisen Jeesus-ajattelun on annettu väärällä tavalla vaikuttaa omaan peruskristilliseen ajatteluun. Tätä on sitten tuotu julki opetuksessa ja toiminnassa. Kristityn on korostettava messiaanisten juutalaisten pysyvää suhdetta juutalaiseen perintöönsä. He ovat olleet ja pysyvät juutalaisina, huolimatta siitä, että he tunnustavat Messias odotusten täyttyvän Jeesuksessa. He ovat esimerkkejä juutalaiselle kansalle ainoasta oikeasta tiestä yhden Jumalan luo. Heidän historiansa todistaa, etteivät he milloinkaan ole olleet muita kuin juutalaisia. Siksi juutalaisen yhdyskunnan tulee tunnustaa heidät osaksi kansaa, eikä pyrkiä torjumaan heitä uhkana juutalaisuudelle. Ehkä ymmärrämme nyt vähän enemmän, miksi evankeliumin julistaminen juutalaisille haluttaisiin torjua. Inhimillisesti tuntuu helpommalta korostaa sen sijaan muita - sinänsä hyviä - tapoja lohduttaa Israelin kansaa. □

Heprealaisen yliopiston professori Avigdor Shinan tunnetaan mm. raamattuluentoista, joita hän on pitänyt Knessetissa jo kahden vuoden ajan. Shinan on Talmudin ja rabbiinikirjallisuuden tuntija, jolla on myös erityinen kiinnostus kristillisyyttä kohtaan. Hän on kirjoittanut kirjan nimeltä ”That Man – Jews Speak about Jesus” (Tuo mies – juutalaiset puhuvat Jeesuksesta). Israel Today -lehti kävi seuraavan keskustelun Shinanin kanssa:

Israel Today: Miksi olette halunnut kirjoittaa kirjan Jeesuksesta juutalaisesta näkökulmasta käsin?

Shinan: Halusin selvittää mitä juutalaiset kertovat Jeesuksesta läpi historian. Kuinka Häntä kuvattiin muinaisuudessa ja kuinka nykyisenä aikana.

IT: Kirjoitatte, että kristillisyyden ensimmäisten 300 vuoden aikana juutalaisella ja kristityllä ei ollut paljookaan eroa.

S: Ennen kuin kristillisyydestä tehtiin Rooman valtionuskonto, kristityt (juutalaiset uskovat) pitivät itseään täysin juutalaisina. Heidät ympärileikattiin, he noudattivat sapattia ja kosher ruokasäädoksiä jne. Ainoa ero heidän ja muiden juutalaisten välillä oli, että he uskoivat Jeesuksen messiaaniseen merkitykseen. Siksi judaismissa oli aluksi vaikeaa tehdä erotus näiden välille.

IT: Tarkoitatteko, että varhaiset messiaaniset juutalaiset eivät halunneet perustaa uutta uskontoa?

S: Jeesus, Paavali tai kukaan apostoli eivät nähneet itseään uuden uskonnon perustajina. Uskon heidän halunneen uudelleen muotoilla judaismi sellaiseksi miksi se oli tarkoitettu: messiaaninen henkilöitymä kaiken perustana. Jos Jeesus tai Paavali olisi nyt keskellämme he olisivat yllättyneet, että heidän missiostaan on muodostunut uusi uskonto, jonka suhde judaismiin on katkera ja vaikea.

IT: Miksi kutsutte kristillisyyttä judaismiin ”nuoreksi siskoksi”?

S: Tosiasia on, että Jeesus, Paavali ja muut apostolit olivat juutalaisia. He syntyivät juutalaisina ja elivät juutalaisina. Jeesus ristiinnaulittiin juutalaisena. Hänet ympärileikattiin, Hän sanoi ettei tullut Tooraa (lakia) kumoamaan ja että meidän tulisi